

Rahandusministeerium

info@fin.ee

Meie: 18.03.2025 nr 23

Riigikogu rahanduskomisjon

rahanduskomisjon@riigikogu.ee

Sotsiaalministeerium

info@sm.ee

Eesti Puuetega Inimeste Koja pöördumine seoses mootorsõidukimaksu seadusega

Eesti Puuetega Inimeste Koda (EPIKoda) pöördub Riigikogu Rahanduskomisjoni ja Rahandusministeeriumi poole, sest 01.01.2025 vastuvõetud mootorsõidukimaks on praktikas osutunud puuetega inimestele ebaõiglaselt koormavaks. Eelnõu menetlemise käigus räägiti peaaesjalikult keskmisest kuumaksust summas 10-15 eurot, kuid kahjuks küündivad suurematel kohandustega sõidukitel maksud 600-1000 euronit aastas, mis on äärmiselt koormav olukorras, kus puuetega inimeste suhteline vaesus on võrreldes kogu elanikkonnaga 10 aastaga kahekordistunud – kogu elanikkond (2011- 17,5% vs 2023- 20,2%) vs puudega inimesed (2011- 26,1% vs 2023- 41,1%).

Meenutuseks, EPIKoja algne soov oli saada maksuvabastus eelkõige neile sihtgruppidele, kelle jaoks iseseisev ühistranspordi kasutamine nii tervisliku seisundi kui ligipääsetavuse tõttu on keeruline, kui mitte võimatu. Meie liikmesorganisatsioonidega maksudebati käigus arutelusid pidades leidsime ühiselt, et lauseline maksuvabastus ei ole ilmtingimata see, mida heitlikul poliitmaastikul taotleda, sest puudega inimeste ja nende perede vaatest on palju teemasid, mis riigipoolset ja seega ka kaaskodanike poolset tuge ja panust eeldavad – kvaliteetsed ja kättesaadavad teenused, ligipääsetavus, ajakohased ja sihitud toetused, mis kõik on vajalikud eelkõige selleks, et puudega inimesed ja nende lähedased saaksid võimalikult võrdväärselt ühiskonnaelus osaleda, haridust omandada, ka tööl käia. Ühiselt jõuti kohandatud autode vabastamiseni automaksust. Kahjuks see erisus kaotati, viidates ebavõrdsele kohtlemisele puuetega inimeste hulgas, kuigi positiivne diskrimineerimine on lubatud ning meie hinnangul oleks maksuvabastuse erisus sellega põhjendatud. Reaalsed elulised olukorrad näitavad, et

mootorsõidukimaksuvabastus kohandatud autodele oleks olnud õiglane meede, et mootorsõidukimaks ei muutuks puudega inimestele koormavaks.

Sageli on kohandatud auto puudega inimesele ainuke viis liikumiseks. Füüsilise keskkonna loomisel ja kohandamisel ei arvestata tihti ligipääsetavuse nõuetega ning tehakse endiselt vigu, mis raskendavad puuetega inimeste osalemist igapäevaelus võimalikult iseseisvalt, sealhulgas transpordi kasutamisel. Enamikes maakondades ei ole ühistransport ligipääsetav, maakondade vahelistel liinidel ei ole võimalik ratastooliga bussi peale minna, isegi kui on võimalus maksta pileti eest täishinda. Transpordi ja liikuvuse arengukavas 2021-2035 toodi välja, et ühistranspordipeatuste ligipääsetavus on ebaühtlane ja eri kasutajate vajadusi pole arvestatud. Sageli tuuakse puuetega inimeste transpordi murede lahendamisel näiteks, et puudega isik võib kasutada tööl käimiseks sotsiaaltransporti. Kahjuks pole sotsiaaltransport kohalikes omavalitsustes ühetaoline ja ei kata puuetega inimeste vajadusi transpordi kasutamisel, harvad ei ole ka olukorrad, kus inimestele sätestatakse sotsiaaltranspordi kasutamisel mahu- ja ajapiirangud, kuigi sotsiaalhoolekande seaduse alusel on inimesel õigus saada sotsiaalteenuseid vajaduspõhiselt.

Eesti on võtnud ÜRO Puuetega inimeste õiguste konventsiooniga kohustuse edendada puuetega inimeste võrdseid võimalusi ja tagada juurdepääsu osalemiseks kodanikuühiskonna, poliitika-, majandus-, sotsiaal- ja kultuurielu valdkondades. Samuti otsida lahendusi, et vähendada vaesuse negatiivset mõju puuetega inimestele. Ka Õiguskantsler viitas oma ettepanekutes Riigikogule, et puuetega inimestele erandite puudumine võib tingida vajaduse automaksu tõttu hädavajalikust sõidukist loobuda ning konkreetsetel juhtudel võib see põhjustada põhiseadusvastase olukorra. Seesugustele olukordadele viitavaid kaebusi on jõudnud nii õiguskantsleri ametkonda kui ka halduskohtutesse.

Kuna tõenäoliselt seisab Riigikogul seoses mootorsõidukimaksu seaduse põhiseadusvastasusega ees seaduse muutmise, teeb EPIKoda ettepaneku lisada vähemalt kohandatud ja ümberehitatud autode erisus seadusesse. Puuetega inimestele maksuerisuste (antud juhul mootorsõidukimaksu) tegemisel saab riik oma poliitikaid kooskõlastada

konventsiooni põhimõtete ja eesmärkidega, edendades võrdsust, kaasatust ja austust puuetega inimeste õiguste ja väärkuse suhtes.

Lugupidamisega
(allkirjastatud digitaalselt)
Maarja Krais-Leosk
Tegevjuht

Kristi Kähär
Toetuste ja teenuste nõunik
+372 5401 0462
kristi.kahar@epikoda.ee